

A Morbid Kíváncsiság Skála magyar nyelvű változatának adaptációja

Kiss Botond László* , Bali Cintia, Basler Julia, Fehér Adrián és Zsidó András Norbert

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Pszichológia Intézet, Magyarország

EREDETI KÖZLEMÉNY

Beérkezett: 2023. február 23. • Átdolgozott kézirat érkezett: 2023. július 25. • Elfogadva: 2023. augusztus 10.

Megjelent az interneten: 2023. szeptember 21.

© 2023 A szerző(k)

Háttér és célkitűzések: Az erőszakos, kellemetlen vagy halálhoz köthető tartalmak iránti érdeklődés a morbid kíváncsiság mértékével jellemezhető. Az ilyen tartalmak általában félelmet, undort, illetve elkerülő viselkedést váltanak ki, ugyanakkor egyes embereket a kiváltott arousal emelkedés miatt mégis vonzanak. A jelenség részletesebb feltáráásával pontosabb képet kaphatunk arról, milyen tényezők játszanak szerepet olyan specifikus fóbiák esetén, ahol mind az undor, mind pedig a félelem releváns érzelmi reakció. A jelen tanulmány célja a Morbid Kíváncsiság Skála pszichometriai elemzése egy megfelelően nagy és az életkor szempontjából diverz magyar anyanyelvű mintán. **Módszer:** A kutatás során összesen 592 fő (442 nő, 150 férfi) töltötte ki a kérdőívcsomagot. A kitöltők átlagéletkora 34,2 év (SD: 10,64; terjedelem: 18–73 év). A Morbid Kíváncsiság Skála mellett a résztvevők a Szenzoros Élménykereséses Skálát és az Undorérzékenység Skálát töltötték ki. A Morbid Kíváncsiság Skála pszichometriai mutatóit klasszikus és modern tesztelméleti eljárásokkal is ellenőriztük. **Eredmények:** A Morbid Kíváncsiság Skála megfelelő pszichometriai mutatókkal rendelkezik a vizsgált magyar mintán. A kérdőív tételei megfelelően diszkriminálnak a látens változó különböző szintjeivel rendelkező kitöltők között, és a kérdőív megbízhatóan mér az átlaghoz viszonyított kétszeres szórásstartományban. A kérdőív összpontszáma és alskáláinak pontszámai pozitív irányú összefüggést mutattak a szenzoros élménykereséssel, míg az összpontszám, az Erőszak és a Test megsértése alskálák pedig az undorérzékenységgel mutattak negatív irányú kapcsolatot. **Következtetések:** Mindent összevetve eredményeink alapján a Morbid Kíváncsiság Skála magyar mintán is megbízható és érvényes kérdőív. A kérdőív releváns eszköz lehet kellemetlen vagy undorító tartalmakhoz való viszonyulás mérésére, a megközelítő-elkerülő viselkedéses rendszer vizsgálatára; mind kutatások, mind pedig terápiák során utánkövetésre.

* Levelező szerző. E-mail: kiss.botond@pte.hu

KULCSSZAVAK

morbid kíváncsiság, undorérzékenység, élménykeresés, Morbid Kíváncsiság Skála, MCS, modern tesztelmélet

BEVEZETÉS

A morbid kíváncsiság a különféle kellemetlen, durva vagy halálhoz köthető tartalmak – legyenek azok valóságosak, mint például sebészi beavatkozások és állatok támadása, vagy nem valóságosak, mint például természetfeletti lények, paranormális jelenségek – iránti érdeklődésként vagy kíváncsiságként jellemezhető (Scrivner, 2021; Zuckerman és Litle, 1986). A morbid történések iránti kíváncsiság az elmúlt években került előtérbe. Ennek oka leginkább az egyre népszerűbb horrortartalmak – pl. könyvek, videójátékok, filmek, sorozatok, szabadulószoobák – (Clasen és mtsai, 2020), illetve a bűncselekményeket hitelesen bemutató (true crime) dokumentumsorozatok (Murley, 2008) iránti érdeklődés pszichológiai hátterének vizsgálata. Scrivner (2021) megközelítésében a morbid kíváncsiság nem magára a halálra, hanem sokkal inkább az ahhoz vezető útra vonatkozik. Az emberek feltehetően azért fogyasztanak ilyen tartalmakat, mert úgy gondolják, tanulságosak lehetnek a számukra, amennyiben ők kerülnének hasonló helyzetbe, nagyobb valószínűséggel kerülnének ki sértetlenül belőle. Ezt a vélekedést alátámaszthatják korábbi kutatások, amelyek eredménye szerint azok az emberek, akik jobban felkészültek érzik magukat, vagy több releváns tapasztalattal rendelkeznek, kevesebb szorongást és félelmet élnek át veszélyes és vészhelyzeti szituációkban (Ledoux és Daw, 2018; Zsido és mtsai, 2020).

Az ember az evolúció során számtalan különféle veszélyhelyzettel került szembe (Hart és Sussman, 2011), mint például ragadozó állatok támadása vagy természeti katasztrófák. Ezekhez az eseményekhez az evolúció során társult egy közös/általános idegrendszeri védelmi mechanizmus,¹ amely automatikusan aktiválódik ilyen helyzetekben, és segíti a megfelelő viselkedéses válasz kivitelezését (Bracha, 2006; Coelho és Purkis, 2009; LeDoux és Daw, 2018; Mobbs, 2018). Ezt az általános idegrendszeri hátteret aknázza ki a horror és a természetfeletti műfaja, mivel ezek a tartalmak többnyire releváns, valós fenyegetések „kocktéljai”, egyszerre több különböző félelmet és fóbiát is ötvöznek (Coelho, Zsido, Suttiwan és Clasen, 2021). Például, ha a ma is népszerű vámpíros filmekre gondolunk, ezek a lények ragadozók, karmokkal és fogakkal rendelkezhetnek (állatfóbia), fertőzőek és véresek (VSI), ugyanakkor nehéz lehet megkülönböztetni őket más emberektől (szociális szorongás) (Clasen, 2012). A morbid tartalmak a specifikus fóbiákhoz hasonlóan olyan tartalmakat jelenítenek meg, amelyek halált vagy sérülést okozhatnak. Ugyanakkor a sikeres reagálásnál fontos, hogy az egyén miként kezeli a megjelenő pánikot vagy stresszt. A releváns tapasztalat (ld. Kiss és mtsai, 2022; Coelho, Polák, Suttiwan és Zsido, 2021) közvetve a megjelenő stressz kezelésén keresztül fejthet ki pozitív hatást. Az ilyen jellegű tartalmak megközelítése biztonságos körülmények között lehetőséget ad a megélt érzelmeink (félelem, szorongás stb.) szabályozására. Közvetlenül pedig információt és tapasztalati tudást szerezhethünk ilyen tartalmak megtekintéséből (pl. true crime sorozatok, horrorfilmek). Az így megszerzett tapasztalatok pedig növelhetik a későbbi sikeres elkerülő vagy megküzdő viselkedés esélyét egy tényleges veszélyes helyzetben.

¹Defenzív idegrendszeri kör, melynek része az amygdala, a thalamus és a fronto occipitális régiók.

A szenzoros élménykeresés egy szintén releváns pszichológiai jelenség a morbid tartalmak iránti kíváncsiság kapcsán. A magas szenzoros élménykereséssel rendelkező egyének olyan tevékenységeket keresnek, amelyek közben megemelkedik az arousalszintjük, ugyanis ezt az arousalszintet jutalomként élik meg (Zuckerman, 1984). Ez az élménykereső magatartás inkább a férfiakra jellemző (Cross és mtsai, 2013). Mindez a félelem érzetének csökkentését és a veszélyre történő felkészülést hangsúlyozó elméletekkel szintén összecseng. Egyes személyeknél a horror-tartalmak fogyasztása megnövekedett arousalszintet eredményezhet (Andersen és mtsai, 2020). Korábbi tanulmányok találtak összefüggést azzal kapcsolatban, hogy magasabb morbid kíváncsiság magasabb szenzoros élménykereséssel járhat együtt (Harrison és Frederick, 2022; Zuckerman és Litle, 1986). A szenzoros élménykeresés egyfajta tárgya lehet az agresszív és erőszakos tartalom (Slater, 2003; Wilson és Scarpa, 2011; Zuckerman, 1990). Evolúciósan a férfiak voltak leginkább kitéve erőszakos vagy agresszív helyzeteknek, illetve viselkedésnek (Bracha és mtsai, 2007; Daly és Wilson, 1994), ugyanis nekik kellett harcolniuk az erőforrásokért vagy a dominancia bizonyításáért, illetve megvédeniük a területeket. Mindezek miatt nőhet a férfiakban az érdeklődés a hasonló morbid történetek iránt. Ez az evolúciós hatás abban is tetten érhető, hogy mindmáig a legtöbb erőszakos bűncselekmény férfiakhoz köthető, mind elkövetői, mind pedig áldozati szinten (Holmes és Holmes, 2009). Hasonlóképpen a morbid kíváncsiság mértéke eltérő lehet a férfiak és a nők tekintetében. Ugyanakkor más területeken, ahol kiemelt szerepe van a kellemetlen, averzív tartalmaknak, szintén lehet relevanciája ezen vonás vizsgálatának.

A morbid kíváncsiság tárgyát képező tartalmak többnyire undort váltanak ki az emberekből a félelem mellett (Scrivner, 2021). Az undor, hasonlóan a félelemhez, erőteljes averzív érzelemnek tekinthető, melyhez általában elkerülő viselkedés társul. Több specifikus fóbia esetén is – pl. állatfóbiák (Matchett és Davey, 1991; Polák és mtsai, 2020) vagy vér-sérülés-injekció (VSI) fóbia (Cisler, Olatunji és Lohr, 2009b; Kiss és mtsai, 2022) – a félelmet és az undort azonosították a szorongás hátterében álló két fő érzelmi reakcióként. A specifikus fóbiákhoz és a morbid kíváncsisághoz sokféle eltérő modalitású undorító inger kapcsolódik (kisebb-nagyobb mértékű átfedéssel), ezért érdemes lehet egy általános undorérzékenységet vizsgálni, mivel az undor tekinthető modalitástól független konstrukciónak (Cisler, Olatunji és Lohr, 2009a). Az undor evolúciós szempontból leginkább a fertőzések elkerülésében lényeges a mai napig (Davey, 2011; Matchett és Davey, 1991). Bizonyos külső jegyekhez vagy látványhoz (pl. szőröség, rovarszerű kinézet, nyálka) a fertőzés megnövekedett lehetősége társult az evolúciós múlt során (Rozin és Fallon, 1987). Az undor mint averzív érzelem hozzájárul az ilyen helyzetek, események elkerüléséhez. Mivel a morbid történetek többnyire undorító tartalmakat jelenítenek meg, a magas morbid kíváncsisággal rendelkező személyeknél az undorérzékenység alacsonyabb mértékű lehet (Scrivner, 2021).

A morbid kíváncsiság mérésére irányuló első kérdőív 1986-ban Zuckerman és Litle dolgozta ki Curiosity About Morbid Events (CAME) néven (Zuckerman és Litle, 1986). Az eredeti kérdőív 18 tételt tartalmazott, amelyekre igaz-hamis választ lehetett adni. A CAME egyik legnagyobb hiányossága, hogy mindössze egy dimenzió mentén rendeződnek az állítások, míg a morbid tartalmak többfélék lehetnek, pl. emberi test ellen irányuló, halállal kapcsolatos vagy akár természetfeletti (Scrivner, 2021). Egy másik hiányossága, hogy a tételek csak morbid történetek megfigyelésére vonatkoznak. Ez is nagyon leegyszerűsíti a jelenséget, ugyanis a kíváncsiság nemcsak a tartalmak megfigyelésére, hanem akár az azokban való részvételre is irányulhat. Ezen hiányosságok következtében a CAME nagyon szűkíti a morbid tartalmak iránti érdeklődést, és nem biztos, hogy képes pontos képet alkotni. Ezekre a hiányosságokra reflektálva alkotta meg

2021-ben Scrivner a *Morbid Kíváncsiság Skálát* (Morbid Curiosity Scale, MCS). Az MCS négy dimenzió mentén vizsgálja a morbid történések iránti kíváncsiságot, melyek a Test megsértése (pl. *Érdekes lenne megnézni, hogy végzik egy végtag amputációját.*), az Erőszak (pl. *Jobban szeretem, ha az erőszakos filmek és TV sorozatok cenzúrázatlanok.*), a Veszélyes emberek motivációja (pl. *Kíváncsi vagyok az erőszakos emberek elméjére.*) és a Paranormális veszélyek (pl. *Az okkult témakörök érdekesnek találom.*). A kérdőív tételei az érdeklődési körre, a morbid történéseknél való jelenlétre és az ilyen események megtekintésére vonatkoznak. A kérdőívet bemutató tanulmány alapján a négy alskála mellett az összesített pontszám is használható mérésre, mivel a kérdőívnek egydimenziós látens struktúrája van (Scrivner, 2021). Az összpontszám és az alskálák jó diszkriminatív és konstruktumvaliditást mutattak, és a konvergens validitását is igazolták undor érzékenységet, machiavellizmust, félelmetlenséget és magas élménykeresést mérő skálák segítségével.

Jelen kutatásban célunk a Morbid Kíváncsiság Skála magyar nyelvű változatának pszichometriai mutatóinak bemutatása egy megfelelően nagy és az életkor szempontjából változatos magyar nyelvű mintán. Tanulmányunkban egyszerre alkalmazzuk a klasszikus és a modern tesztelmélet módszereit. Egyik célunk volt egy részletes leíró statisztikai elemzés, amelyben bemutatjuk a különböző demográfiai csoportok pontszámait későbbi kutatások referenciájaként. Ezenfelül célunk volt még megvizsgálni a skála konvergens validitását, valamint a morbid kíváncsiságra való hajlam összefüggését a szenzoros élménykeresés és az undorérzékenység mértékével, az életkorral, nemmel és horror tartalmak fogyasztási szokásaival. Hipotézisünk szerint az erőszakos, agresszív tartalmak az élménykeresés célját képezhetik, feltételezhető, hogy magasabb morbid kíváncsisággal és a horrortartalmak fogyasztására való nagyobb hajlandósággal járnak együtt. Továbbá azt feltételeztük, hogy a morbid tartalmak általános kellemetlensége miatt az is feltételezhető, hogy a morbid tartalmakra kíváncsi embereknél alacsonyabb az undorérzékenység szintje. Mindezek mellett azt is feltételezzük, hogy az életkorral csökken a morbid tartalmak iránti érdeklődés, illetve hogy a férfiak nagyobb érdeklődést mutatnak ilyen tartalmak iránt.

MÓDSZERTAN

Minta és eljárás

A vizsgálatban 592 fő (442 nő, 150 férfi) vett részt önkéntes alapon. A résztvevők átlagéletkora 34,18 év (szórás: 10,64), a legfiatalabb kitöltő 18, a legidősebb 73 éves volt. Lakhely tekintetében a vizsgált minta eloszlása a következő volt: 126 résztvevő lakik faluban (21,3%), 225 városban (38%), 97 megyeszékhelyen (16,4%) és 144 a fővárosban (24,3%).

Eljárás

A résztvevőket online környezetben egyetemi levelezőlisták és különféle közösségimédia-csoportok segítségével toboroztuk. A válaszokat Google Forms segítségével, anonim módon gyűjtöttük be. A vizsgálat során először demográfiai kérdésekre adtak válaszokat, majd az egyes kérdőíveket töltötték ki. Az adatfelvétel 2022 tavaszán és nyarán zajlott. A vizsgálatban való részvételi kritérium a 18. életév betöltése volt.

Eszközök

Kutatásunk elsődleges célja a *Morbid Kíváncsiság Skála* (Morbid Curiosity Scale, MCS) hazai adaptációja. Az MCS 24 állítást tartalmaz, az egyes állításokat 6 fokú Likert-skálán kell értékelnie a résztvevőknek, ahol az 1 a *teljes mértékben nem értek egyet*, míg a 6 a *teljes mértékben egyetértek*. Azok a személyek, akik magasabb pontszámot érnek el a kérdőíven, nagyobb valószínűséggel érdeklődnek kellemetlen, morbid tartalmak iránt. A kérdőív 24 állítása négy faktorba sorolható: *Test megsértése* (1., 5., 9., 13., 17., 21. tétel), *Erőszak* (2., 6., 10., 14., 18., 22. tétel), *Veszélyes emberek motivációja* (3., 7., 11., 15., 19., 23. tétel), és *Paranormális veszélyek* (4., 8., 12., 16., 20., 24. tétel). A kérdőív adaptálása az APA (*American Psychological Association, 2010*) ajánlása alapján zajlott. Az angolról magyarra fordítást két okleveles pszichológus végezte. A két verziót egy harmadik személy összehasonlította és egyesítette. Az így elkészült változatot egy okleveles pszichológus visszafordította angolra. Végezetül egy pszichológusokból álló testület átolvasta a visszafordított verziót, és úgy javították, hogy az tartalmában és jelentésében is a lehető legközelebb legyen az eredeti kérdőívhez. Az MCS kérdőív magyar változatát és a kiértékelési útmutatóját a Függelék tartalmazza. A pszichometriai mutatókat az Eredmények részben ismertetjük részletesen.

A szenzoros élménykeresés felmérésére a Szenzoros Élménykereséses Skálát (Brief Sensation Seeking Scale, BSSS) használtuk (Hoyle és mtsai, 2002; Mayer és mtsai, 2012). A kérdőív 8 állításból áll, az egyes állításokat 1-től 5-ig terjedő skálán kell értékelni (1 = *egyáltalán nem értek egyet*, 5 = *teljesen egyetértek*). A magasabb pontszámot elérő személyek nagyobb valószínűséggel vesznek részt élménykereső tevékenységekben. A kérdőív négy alskálából áll: izgalom és kalandkeresés, tapasztalatkeresés/tapasztalatszerzés, gátlásosság, unalomra való fogékonyság. Az adataink alapján a kérdőív megbízhatósága jónak mutatkozott (McDonald $\omega = 0,79$).

Az undorérzékenységet az Undorérzékenység Skála (Revised Disgust Scale, DS-R) *alapvető undor (core)* alskálájának segítségével mértük (Olatunji és mtsai, 2009). Az alskála általános undorra való hajlamot mér. Az alskála 6 igaz-hamis (0 = *Hamis*, 1 = *Igaz*) tételből (melyből kettő fordított tétel) és 6 olyan tételből áll, amelyeket a résztvevőknek egy 3 pontos Likert-skálán (0 = *egyáltalán nem undorító*, 1 = *kicsit undorító*, 2 = *nagyon undorító*) kell értékelniük. A magasabb pontszámot elérő személyek nagyobb valószínűséggel élnek át undort, és érzékenyebbek az undort kiváltó tartalmakra. Az adataink alapján a skála megbízhatósága megfelelőnek mutatkozott (McDonald $\omega = 0,73$).

Statistikai elemzés

Az MCS kérdőív alskáláinak pszichometriai tulajdonságait és szerkezetét a valószínűségi tesztelmélet (item response theory, IRT) módszereivel vizsgáltuk meg. A valószínűségi tesztelmélet olyan matematikai modellek összessége, melyekkel lehetőségünk nyílik a látens tulajdonságok (nem megfigyelhető jellemzők) és azok megnyilvánulása (válaszok vagy teljesítmény) közötti kapcsolat megvizsgálására (Edelen és Reeve, 2007; Horváth, 1993; Rasch, 1960). Az egyének közötti eltérések elemszintű elemzésével gazdag tételszintű információhoz juthatunk, mely számos előnyt nyújt számunkra a klasszikus tesztelméleti megközelítésekkel szemben. Az egyes elemek pszichometriai tulajdonságainak elemzéséhez az osztályozott válaszmodellt (graded response model, GRM) használtuk (Samejima, 1968). A GRM elemzési módszer esetén a tételek differenciálisan kapcsolódnak a látens változóhoz, így becslést kaphatunk a tétel diszkriminációs (a) és nehézségi (b) paramétereire vonatkozóan. Az a paraméter azt vizsgálja, hogy az adott tétel

milyen mértékben kapcsolódik a látens változóhoz. A b paraméter pedig azt mutatja meg számunkra, hogy a látens kontinuumon hol található diszkrimináció (Baker, 2001). Az a értéke 0,065–1,34 között közepes, 1,35–1,69 között magas és 1,7-től kezdődően pedig nagyon magas diszkriminációs képességet jelez. Ezen paraméterek mellett minden tétel esetén kalkuláltunk tétel információs görbét (item information function, IIF), illetve mind a négy alskálánk esetén teszt információs görbét (test information function, TIF), melyekkel a tételek és a skálák megbízhatósága jellemezhető. Az elemzésekhez az *ltm* R csomagot használtuk (Chalmers, 2012).

Az IRT módszer megköveteli a skálák unidimenzionalitását, így ellenőriztük az MCS skála eredeti faktorstruktúrájának illeszkedését a vizsgált mintán. Ehhez megerősítő faktoranalízist használtunk, átlósan súlyozott legkisebb négyzetek (diagonally weighted least squares, DWLS) becslőeljárás segítségével (Li, 2016). Azért ezt az eljárást használtuk, mert kevésbé érzékeny az adatok nem normális eloszlására. A modell illeszkedésének meghatározásához az összehasonlító illeszkedési indexet (CFI), a Tucker–Lewis-indexet (TLI), a közelítés négyzetes középértékhibáját (RMSEA) és a standardizált gyök-átlag négyzet maradványindexet (SRMR) használtuk. A jó modellilleszkedés meghatározásához a CFI és a TLI esetében 0,95 vagy magasabb (Hu és Bentler, 1998), az RMSEA és az SRMR esetében pedig 0,08 vagy alacsonyabb határértékeket használtunk (Browne és Cudeck, 1992). Az elemzés során a JASP (JASP Team, 2022) statisztikai programot használtuk.

A kérdőívek belső megbízhatóságának megállapításához a McDonald-féle ω értéket használtuk (McDonald ω). A McDonald ω a Cronbach- α -hoz képest a reliabilitás pontosabb mérését teszi lehetővé, amennyiben a tau-ekvivalens modell előfeltétele nem teljesül, vagyis az adatok nem normális eloszlásúak (Dunn és mtsai, 2014). A validitás ellenőrzésére a Pearson-féle korrelációs eljárást használtuk, és az MCS, BSSS, illetve DS-R közötti összefüggéseket vizsgáltuk. A demográfiai összehasonlításához független mintás t-próbát (ahol sérült a homogenitás, ott Welch-korrekciót), illetve varianciaanalízist alkalmaztunk. A vizsgált mintán a normalitás feltétele nem sérült, a Skewness és Kurtosis abszolút értéke kisebb volt egynél (George és Mallery, 2019), és a Q-Q ábra vizuális inspekciójakor sem találtunk kiugró értékeket vagy arra utaló jelet, hogy sérül a normalitás (Almeida és mtsai, 2018) mind a BSSS, az MCS, illetve a DS-R core skálák esetén. Az elemzéshez a Jamovi programot (verziószám 2.3.18) használtuk (Jamovi team, 2021).

Etikai vonatkozások

A kutatást az Egysített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottság hagyta jóvá (engedélyszám: 2022-05), és a World Medical Association etikai kódexének (Helsinki Nyilatkozat) megfelelően végeztük el. Minden résztvevőt tájékoztattunk a vizsgálat részleteiről, és beleegyezésüket adták a vizsgálatban való részvételhez.

EREDMÉNYEK

Megerősítő faktorelemzés

A kérdőív eredeti négyfaktoros elrendezésének modellje megfelelő illeszkedési mutatókkal rendelkezik az adott mintán (CFI = 0,980; TLI = 0,977; RMSEA = 0,079, RMSEA CI_{90} = 0,074–0,084; SRMR = 0,075). Az *Erőszak* alskálán a faktorsúlyok 0,651–0,834, a korrigált tétel-totál tartomány pedig 0,527–0,718 között helyezkedett el, az alskála jó belső konzisztenciát mutatott (McDonald ω = 0,834). A *Test megsértése* alskálán a faktorsúlyok

0,711–0,860, a korrigált tétel-totál tartomány pedig 0,584–0,855 között helyezkedett el, az alskála jó belső konzisztenciát mutatott (McDonald $\omega = 0,880$). A *Veszélyes emberek motivációja* alskálán a faktorsúlyok 0,540–0,891, a korrigált tétel-totál tartomány pedig 0,491–0,752 között helyezkedett el, az alskála jó belső konzisztenciát mutatott (McDonald $\omega = 0,857$). A *Paranormális veszélyek* alskálán a faktorsúlyok 0,776–0,863 a korrigált tétel-totál tartomány pedig 0,655–0,748 között helyezkedett el, az alskála jó belső konzisztenciát mutatott (McDonald $\omega = 0,886$). A kérdőív összpontszáma kiváló belső konzisztenciát mutatott a vizsgált mintánkon (McDonald $\omega = 0,908$).

Valószínűségi tesztelméleti elemzés

Az *a* paraméter értékei az erőszak skálán 1,275–3,326 között, a *Test megsértése* skálán 1,551–3,551 között, a *Veszélyes emberek motivációja* skálán 1,286–3,240 között, míg a *Paranormális veszélyek* skálán 1,810–3,045 között helyezkedtek el. Az értékekből az látható, hogy a legtöbb tétel magas (3., 9., 18. és 22. tételek) és nagyon magas (1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 19., 20., 21., 23. és 24. tételek) diszkriminációs értékekkel rendelkezik. Mindössze két tétel rendelkezik közepes *a*-értékkel, egy az erőszak alskáláról (17. tétel) és egy a veszélyes emberek motivációja alskáláról (11. tétel). A tételenkénti *a*- és *b*-értéket az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat. Az IRT modellel kapott diszkriminációs (a) és nehézségi (b1–b5) értékek tételenként a Morbid Kíváncsiság Skála (MCS) 4 alskálája esetén

Skála	Tétel száma	<i>a</i> -érték	<i>b</i> -1	<i>b</i> -2	<i>b</i> -3	<i>b</i> -4	<i>b</i> -5
Erőszak	1	1,705	−0,382	0,067	0,428	1,028	1,530
	5	3,326	−0,742	−0,374	−0,029	0,442	0,855
	9	1,474	−0,461	0,187	0,684	1,312	1,918
	13	2,532	−0,653	−0,250	0,197	0,639	1,080
	17	1,275	−1,840	−1,203	−0,692	−0,050	0,670
	21	1,792	−0,937	−0,521	−0,089	0,467	1,014
Test megsértése	2	2,722	−0,562	−0,233	0,057	0,471	0,916
	6	3,253	−0,715	−0,427	−0,145	0,191	0,555
	10	3,551	−0,148	0,174	0,431	0,782	1,140
	14	2,496	−0,241	0,197	0,478	0,824	1,218
	18	1,582	−1,539	−0,957	−0,469	0,220	0,852
	22	1,551	−0,986	−0,501	−0,104	0,517	1,023
Veszélyes emberek motivációja	3	1,627	−1,709	−0,923	−0,379	0,239	0,899
	7	3,240	−2,098	−1,713	−1,388	−0,889	−0,262
	11	1,289	−3,642	−2,797	−2,000	−1,099	−0,136
	15	3,092	−1,661	−1,332	−0,931	−0,506	0,077
	19	1,934	−2,835	−2,354	−1,878	−1,268	−0,520
	23	2,640	−1,725	−1,383	−1,025	−0,616	0,085
Paranormális veszélyek	4	2,623	−2,160	−1,596	−1,195	−0,676	−0,188
	8	1,810	−0,732	−0,209	0,148	0,645	1,140
	12	3,045	−1,539	−1,131	−0,729	−0,146	0,330
	16	2,864	−1,066	−0,671	−0,405	0,081	0,519
	20	2,136	−0,951	−0,553	−0,099	0,358	0,778
	24	2,974	−1,095	−0,674	−0,343	0,042	0,394

A tétel információs görbék (IIF) minden tétel esetén azt mutatják, hogy az alskálák mentén az információ mennyisége egy adott képességszinten a variancia fordítottja, ezért minél nagyobb az elem által nyújtott információ mennyisége, annál nagyobb a mérés pontossága. A görbékről leolvasható, hogy a tételek a látens változó széles skáláját fedik le. Esetünkben a látens képesség pontok átlaga körülbelül 0, míg a szórás körülbelül 2, az *1. ábrán* részletesen láthatók az egyes IIF görbék. A teszt információs görbék (TIF) megközelítőleg normális eloszlást követnek, egy alskála (*Veszélyes emberek motivációja*) tér el valamelyest a normál eloszlástól. Ez azt jelenti, hogy a vizsgált mintán a skála a populációra jellemző átlagérték kétszeres szórásán belül mér. A TIF görbéket a *2. ábra* mutatja be.

A kérdőív validitása

A Pearson-féle korrelációs elemzések eredményeként az MCS összesített pontszáma szignifikáns pozitív irányú összefüggést mutat a BSSS összesített pontszámával. A DSR pontszámával szintén szignifikáns összefüggést jelöl a korrelációs vizsgálat, ugyanakkor a korrelációs együttható csupán gyenge kapcsolatot jelez. A BSSS pontszámok a kérdőív három alskálájával (*Erőszak*, *Test megsértése*, *Paranormális veszélyek*) közepes erősséggel pozitívan korreláltak, míg a *Veszélyes emberek motivációja* alskálával csak gyenge kapcsolatot találtunk. A DS-R pontszám az *Erőszak* és a *Test megsértése* alskálákkal korrelált, a *Veszélyes emberek motivációja* és a *Paranormális veszélyek* alskálákkal pedig nem mutatott szignifikáns korrelációt. A részletes statisztikai mutatókat a *2. táblázatban* mutatjuk be.

Demográfiai elemzés

Az MCS összpontszám és az *Erőszak*, a *Test megsértése*, a *Veszélyes emberek motivációja* és a *Paranormális veszélyek* alskálák is negatívan, gyenge-közepes mértékben korreláltak az életkorral a vizsgált mintán. A korrelációs vizsgálatok statisztikai mutatói a *2. táblázatban* vannak feltüntetve.

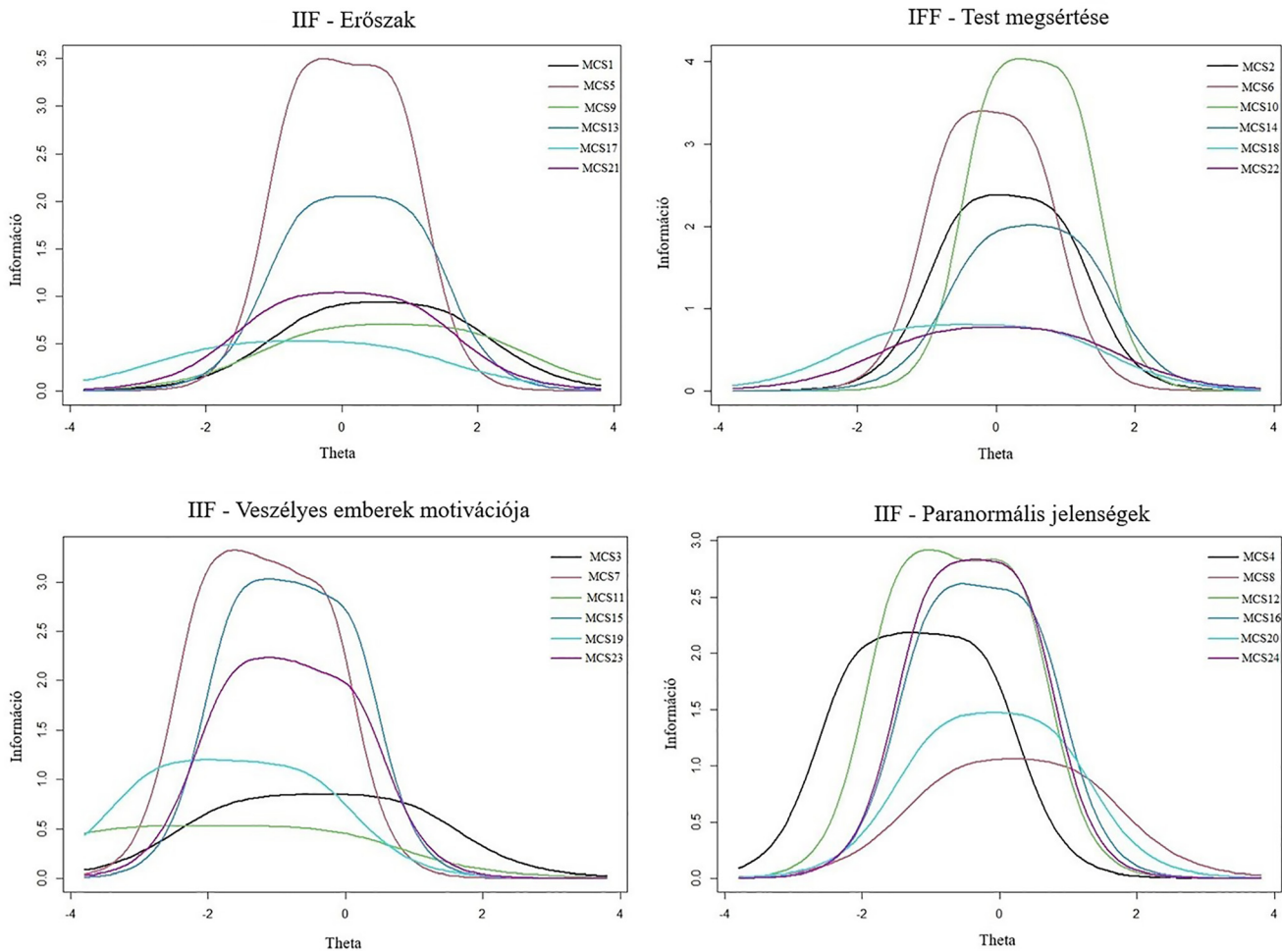
A vizsgált mintánkon a férfiak nem értek el szignifikánsan magasabb MCS összpontszámot, mint a nők. Alskálák tekintetében szignifikánsan magasabb pontszámot értek el a férfiak az *Erőszak* alskálán, míg a *Veszélyes emberek motivációja* alskálán a nők értek el szignifikánsan magasabb pontszámot. A *Test megsértése* és a *Paranormális veszélyek* alskálák esetén nem találtunk szignifikáns különbséget a nemek tekintetében. A részletes statisztikai eredményeket a *3. táblázatban* tüntettük fel.

Azok a személyek, akik rendszeresen néznek horrorfilmeket, szignifikánsan magasabb pontszámot értek el az MCS összpontszám és mind a négy alskála esetében is.

DISZKUSSZIÓ

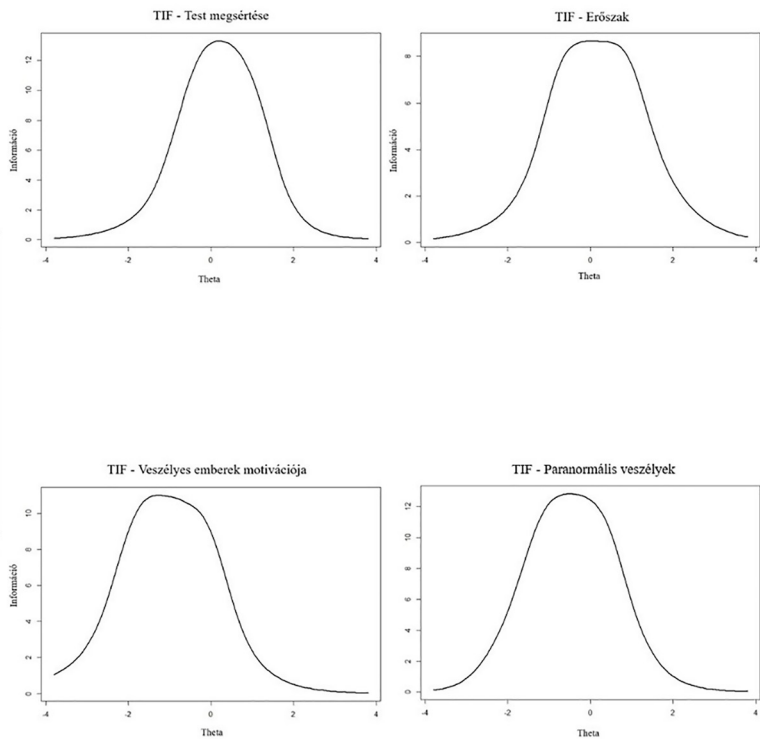
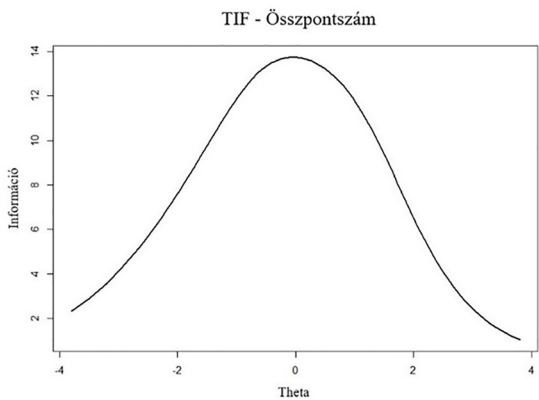
A kutatásunk célja a Morbid Kíváncsiság Skála (Scrivner, 2021) magyar verziójának elkészítése, validálása és pszichometriai mutatóinak elemzése volt. A morbid kíváncsiság egy az utóbbi években előtérbe kerülő jelenség, amely a különféle kellemetlen, durva vagy halálhoz köthető tartalmak iránti érdeklődést jelenti. A téma relevanciáját az adja, hogy az ilyen tartalmakhoz két nagyon erőteljes averzív érzélem, a félelem és az undor társulhat. A morbid tartalmak iránt érdeklődő, megközelítő viselkedés ellentétbe állítható az ilyen tartalmak iránti általánosságban

1. ábra. A Morbid Kíváncsiság Skála tétel információs (IIF) görbéi tételenként alszkalánkénti bontásban

2. ábra. A Morbid Kíváncsiság Skála összpontszámának és négy alksálájának test információs (TIF) görbéi

2. táblázat. A Pearson-féle korreláció eredményei a Morbid Kíváncsiság Skála (MCS) összpontszáma, illetve a négy alszála és a Brief Sensation Seeking Scale (BSSS), a Disgust Scale Revised (DS-R) pontszámai és az életkor között

Skála		MCS összpontszám	Erőszak	Test megsértése	Veszélyes emberek motivációja	Paranormális veszélyek
BSSS	r	0,429	0,387	0,314	0,199	0,345
	p	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
DS-R	r	-0,184	-0,240	-0,255	0,038	-0,045
	p	<0,001	<0,001	<0,001	0,359	0,270
Életkor	r	-0,195	-0,194	-0,169	-0,124	-0,087
	p	<0,001	<0,001	<0,001	0,002	0,034

megjelenő elkerülő viselkedéssel. Nagyobb morbid kíváncsisággal rendelkező személyek azért kereshetik az ilyen kellemetlen tartalmakat, mivel a kiváltott arousal növekedést (valenciától függetlenül) jutalomként élik meg (Andersen és mtsai, 2020). Feltételezhetően ebben az esetben előbb egy gyors arousal alapú kiértékelés van jelen, majd csak ezután megy végbe a valencia mentén a kiértékelés. Míg mások inkább elkerülik ezeket a tartalmakat, így az elsődleges kiértékelés eredményeként egy negatív címkével látják el a történést. Mind az undor, mind a félelem szorosan kapcsolódnak a specifikus fóbiákhoz (Matchett és Davey, 1991; Polák és mtsai, 2020), kiváltképp a nagyon hasonló ingerekkel rendelkező VSI fóbia esetén, ahol a félelem többek között vérrel és sérülések látványával és gondolatával társul (Page, 1994). Az ilyen jellegű pszichés zavarok kezelésében, például virtuális valóság segítségével (Zsido és Kiss, 2022), kiemelt szerepe lehet az említett két averzív érzelmnek. A jobb és hatásosabb kezelés nyújtásához pedig szükséges a félelem és az undor szerepének részletesebb megértése, melyben segíthet annak a kettősségnek a feloldása, hogy egyes emberekből elkerülést (pl. fóbiák), míg másokból kíváncsiságot, fokozott érdeklődést, ezáltal megközelítő viselkedést váltanak ki egyes kellemetlen ingerek. A Morbid Kíváncsiság Skála tehát rendkívül hasznos mérőeszköz lehet bizonyos kellemetlen vagy undorító tartalmak szubjektív megítélésének feltárásához. A tanulmányban prezentált pszichometriai elemzésekből látható, hogy a kérdőív négyfaktoros struktúrája magyar mintán is jól működik. Továbbá a skála egydimenziós látens struktúrája is megfelelő mutatókkal rendelkezik, így az összpontszám is megbízható mérést eredményezhet későbbi kutatások során. A kérdőív tételei az alszála mentén jól diszkriminálnak, tehát a Morbid Kíváncsiság Skála magyar mintán is megfelelően széles körben méri megbízhatóan a morbid tartalmak iránti kíváncsiságot. A kérdőív ezek alapján felhasználható átlagos, illetve olyan populációkon is, ahol az átlagosnál nagyobb vagy kisebb érdeklődés mutatkozik a különféle morbid tartalmak iránt. Összességében tehát elmondható, hogy a magyar mintán bemért Morbid Kíváncsiság Skála meglehetősen nagy szórástartományban megfelelő pontossággal mér.

A Morbid Kíváncsiság Skála összpontszáma és az alszála pontszámai az elvárásainknak megfelelő mértékű és irányú kapcsolatot mutatnak a releváns pszichológiai tényezőkkel. A szenzoros élménykereséssel pozitív, míg az undorérzékenységgel negatív irányú kapcsolat volt megfigyelhető. Korábbi vizsgálatok is rámutattak arra, hogy a szenzoros élménykeresés és a morbid kíváncsiság között lehet összefüggés (Harrison és Frederick, 2022; Zuckerman és Litle, 1986), ugyanis mindkét jelenségnél fontos elem lehet az arousalszint jutalmazó vagy élvezeti szerepe. A vizsgált mintán nekünk is sikerült kimutatni ezt az összefüggést. A morbid történések

3. táblázat. Morbid Kíváncsiság Skála (MCS) összpontszáma, illetve a négy alsókálájának pontszámai teljes mintán, nemi, illetve horrornézési szokás szerinti bontásban, továbbá az egyes demográfiai változók között elvégzett összehasonlító elemzések eredményei

	MCS összpontszám			Erőszak		Test megsértése		Veszélyes emberek motivációja		Paranormális veszélyek	
	<i>n</i>	Átlag	SD	Átlag	SD	Átlag	SD	Átlag	SD	Átlag	SD
<i>Nem</i>											
Férfi	150	95,6	22,9	24,6	7,19	20,1	8,77	27,1	6,86	23,8	8,27
Nő	442	92,2	18,2	18,2	7,82	20,2	9,2	29,7	6,31	24,2	8,66
Független mintás t-próba		t(590) = 1,4898, p = 0,137, Cohen's d = 0,141		t(590) = 8,911, p < 0,001, Cohen's d = 0,842		t(590) = -0,0894, p = 0,929, Cohen's d = -0,009		t*(240) = -4,110, p < 0,001, Cohen's d = 0,396		t(590) = -0,4926, p = 0,622, Cohen's d = -0,047	
<i>Lakhely</i>											
Falu	126	93,9	26,7	19,7	8,44	21	10	28,2	7,62	25	8,64
Város	225	94,2	23,8	20,4	7,91	19,9	9,14	28,9	6,57	25	8,26
Vármegye-székhely	97	91,2	21	18,3	7,89	20,6	8,5	29,7	5,61	22,6	8,32
Főváros	144	91,8	23,6	20	8,43	19,5	8,54	29,5	6,02	22,8	8,88
<i>Horrornézés</i>											
Nem	126	80	23,21	16,4	7,79	16,7	8,14	27	7,31	19,9	8,39
Igen	466	96,6	22,91	20,7	8,02	21,1	9,1	29,6	6,22	25,2	8,26
Független mintás t-próba		t(590) = -7,20, p < 0,001, Cohen's d = -0,723		t(590) = -5,37, p < 0,001, Cohen's d = -0,540		t*(217) = -5,34, p < 0,001, Cohen's d = -0,519		t*(177) = -3,62, p < 0,001, Cohen's d = -0,380		t(590) = -6,32, p < 0,001, Cohen's d = -0,635	

Megjegyzés: a Welch-korrekció alkalmazását *-gal jelöltük.

gyakran jelenítenek meg olyan tartalmakat, melyek erőteljes undort válthatnak ki az egyénekből (Scrivner, 2021). Ebből kifolyólag feltételezhető, hogy a nagyobb morbid kíváncsisággal rendelkező egyének kevésbé ítélik meg negatívan az undorító tartalmakat (Brosch és Sander, 2013; Sander és mtsai, 2005). A vizsgálatunk során ennek megfelelően azt találtuk, hogy a Morbid Kíváncsiság Skála összpontszám fordított arányosságot mutatott a Disgust Scale alapvető undor alskálával. Az alskálák tekintetében pedig az *Erőszak* és a *Test megsértése* alskálák mutattak összefüggést az undorérzékenység pontszámmal, míg a *Veszélyes emberek motivációja* és a *Paranormális veszélyek* alskálák nem mutatnak szignifikáns együtt járást. Ez azzal magyarázható, hogy előbbi két alskála tartalomvilága olyan képeket jelenít meg, melyekhez az undor társítható, míg utóbbi kettőhöz kevésbé. Összességében tehát mind a szenzoros élménykeresés és undorérzékenység pontszámok releváns összefüggést mutattak a Morbid Kíváncsiság Skála összpontszámával és az alskálák pontszámaival is.

A vizsgált szociodemográfiai tényezők (életkor, nem, horrorfilmnézési szokások) részben szintén összefüggenek a morbid tartalmak iránti kíváncsisággal. Az eredményeink alapján az életkor előrehaladtával csökken a morbid kíváncsiság mértéke, ez összefügg az eredeti kérdőív validálása során talált eredményekkel (Scrivner, 2021). Korábbi tanulmányok azt találták, hogy a férfiakra nagyobb mértékű morbid kíváncsiság jellemző, mint a nőkre (Scrivner, 2021; Zuckerman és Litle, 1986). A vizsgált mintánkon ugyanakkor a férfiak csupán az *Erőszak* alskála esetében értek el szignifikánsan magasabb pontszámot. A Morbid Kíváncsiság Skála összpontszám és a *Test megsértése*, illetve a *Paranormális veszélyek* alskálák tekintetében nem találtunk szignifikáns különbséget a két nem között. A korábbi eredményekkel ellentétben a *Veszélyes emberek motivációja* alskála esetén a nők értek el magasabb pontszámot. Ez az eredmény magyarázható lehet azzal, hogy ez a skála a sorozatgyilkosok elméjének a működése iránti érdeklődést méri. Ehhez feltételezhetően nagyobb mértékű empátiára és mentalizációs készségre van szükség, amely készségekben, a korábbi tanulmányok eredményei alapján, a nők jobban teljesítenek, mint a férfiak (Eisenberg és Lennon, 1983; Krach és mtsai, 2009). A horrorfilmnézési szokások esetén az elvártaknak megfelelően a vizsgált mintán azt találtuk, hogy azok, akik rendszeresen néznek horrorfilmeket, magasabb pontszámot értek el a teljes kérdőívben és az egyes alskálákon is.

A pozitív eredmények mellett jelen tanulmány néhány limitációját is szükséges megemlíteni. Bár jelentős számú férfi kitöltőt sikerült elérnünk az adatgyűjtés során, a mintánk összetételét tekintve nem kiegyensúlyozott, ugyanis a résztvevők nagyobb hányada nő volt. Korábbi kutatások utaltak arra, hogy a férfiakra jellemzőbb lehet a morbid tartalmak iránti kíváncsiság. Esetünkben a vizsgált mintán ez a kitétel nem teljesült, ami fakadhat a nemek aránytalan eloszlásából. Ugyan a kérdőív egyaránt érvényesnek tűnik mindkét nem esetén, az eltérő elemszám nem teszi lehetővé, hogy külön is vizsgáljuk a két csoportot. A jövőben mindenképpen érdemes lenne megismételni az adatfelvételt több férfi kitöltővel.

Mindent egybevéve a Morbid Kíváncsiság Skála magyar mintán is megbízhatóan mérő, érvényes kérdőívnek tekinthető, mely széles körben használható. A magyar kérdőív pszichometriai mutatói hasonló értéket mutatnak, mint az eredeti kérdőív esetén. A morbid tartalmak iránti kíváncsiság mérése fontos információ lehet olyan további kutatások esetén, ahol a félelem és az undor központi szerepet tölt be, kiegészítve fizioiogiás mérésekkel vagy tudatos kognitív faktorok (pl. érzelemszabályozás vagy érzelmi címkézés) vizsgálatával. Mivel egy viszonylag friss kérdőívről van szó, egyelőre kevés nyelven érhető el a validált változata, és kevés publikációban szerepel, ami limitálja a konklúziók egy tágabb perspektívából való levonását. Amennyiben több

nyelvre is lefordítják, érdemes lehet megvizsgálni, hogy mennyire alkalmas eltérő kultúrák esetén a morbid kíváncsiság mérésére. Mindazonáltal a kérdőív megfelelően mér egy olyan vonást, amely most kezd a tudományos érdeklődés középpontjába kerülni számos teoretikus és gyakorlati implikációjának következtében. Ebből kifolyólag bízunk benne, hogy a kérdőívet számos jövőbeli tanulmány felhasználja majd, ahol az averzív vagy negatív töltetű dolgok iránti érdeklődés és megközelítő viselkedés szerepet kap.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Kiss Botond az NKFI OTKA K-143254 számú pályázati támogatásával készítette el a tanulmányt. Bali Cintia és Basler Julia a ÚNKP-22-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott támogatásával vett részt a kutatásban. Zsidó András az NKFI OTKA PD-137588 számú és ÚNKP-22-4 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapjából származó támogatások segítségével vett részt a kutatásban.

IRODALOM

- Almeida, A., Loy, A., & Hofmann, H. (2018). ggplot2 compatible quantile-quantile plots in R. *The R Journal*, 10(2), 248.
- American Psychological Association (2010). Publication manual of the American Psychological Association. In *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Andersen, M. M., Schjoedt, U., Price, H., Rosas, F. E., Scrivner, C., & Clasen, M. (2020). Playing with fear: A field study in recreational horror. *Psychological Science*, 31(12), 1497–1510. <https://doi.org/10.1177/0956797620972116>.
- Baker, F. B. (2001). *The basics of item response theory* (2nd ed.). Eric.Ed.Gov, 187. <http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordDetail?accno=ED458219%5Cnpapers2://publication/uuid/53C840DD-C92B-4719-8EC3-AF2076EDCAB3>.
- Bracha, H. S. (2006). Human brain evolution and the “Neuroevolutionary Time-depth Principle”: Implications for the Reclassification of fear-circuitry-related traits in DSM-V and for studying resilience to warzone-related posttraumatic stress disorder. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 30(5), 827–853. <https://doi.org/10.1016/J.PNPBP.2006.01.008>.
- Bracha, H. S., Bienvenu, O. J., & Eaton, W. W. (2007). Testing the Paleolithic-human-warfare hypothesis of blood-injection phobia in the Baltimore ECA Follow-up Study—Towards a more etiologically-based conceptualization for DSM-V. *Journal of Affective Disorders*, 97(1–3), 1–4. <https://doi.org/10.1016/J.JAD.2006.06.014>.
- Brosch, T., & Sander, D. (2013). Comment: The Appraising Brain: Towards a Neuro-Cognitive Model of Appraisal Processes in Emotion. *Emotion Review*, 5(2), 163–168. <https://doi.org/10.1177/1754073912468298>.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research*, 21(2), 230–258. <https://doi.org/10.1177/0049124192021002005>.

- Chalmers, R. P. (2012). mirt: A multidimensional item response theory package for the R environment. *Journal of Statistical Software*, 48, 1–29. <https://doi.org/10.18637/JSS.V048.I06>.
- Cisler, J. M., Olatunji, B. O., & Lohr, J. M. (2009a). Disgust, fear, and the anxiety disorders: A critical review. *Clinical Psychology Review*, 29(1), 34–46. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2008.09.007>.
- Cisler, J. M., Olatunji, B. O., & Lohr, J. M. (2009b). Disgust sensitivity and emotion regulation potentiate the effect of disgust propensity on spider fear, blood-injection-injury fear, and contamination fear. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 40(2), 219–229. <https://doi.org/10.1016/J.JBTEP.2008.10.002>.
- Clasen, M. (2012). Monsters evolve: A biocultural approach to horror stories. *Review of General Psychology*, 16(2), 222–229. <https://doi.org/10.1037/a0027918>.
- Clasen, M., Kjeldgaard-Christiansen, J., & Johnson, J. A. (2020). Horror, personality, and threat simulation: A survey on the psychology of scary media. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 14(3), 213–230. <https://doi.org/10.1037/EBS0000152>.
- Coelho, C. M., Polák, J., Suttiwan, P., & Zsido, A. N. (2021). Fear inoculation among snake experts. *BMC Psychiatry*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/S12888-021-03553-Z>.
- Coelho, C. M., & Purkis, H. (2009). The origins of specific phobias: Influential theories and current perspectives. *Review of General Psychology*, 13(4), 335–348. <https://doi.org/10.1037/A0017759>.
- Coelho, C. M., Zsido, A. N., Suttiwan, P., & Clasen, M. (2021). Super-natural fears. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 128, 406–414. <https://doi.org/10.1016/J.NEUBIOREV.2021.06.036>.
- Cross, C. P., Cyrenne, D. L. M., & Brown, G. R. (2013). Sex differences in sensation-seeking: A meta-analysis. *Scientific Reports*, 3. <https://doi.org/10.1038/SREP02486>.
- Daly, M., & Wilson, M. (1994). Evolutionary psychology of male violence. In *Male violence* (1st ed., pp. 253–288). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003342717-18/EVOLUTIONARY-PSYCHOLOGY-MALE-VIOLENCE-MARTIN-DALY-MARGO-WILSON>.
- Davey, G. C. L. (2011). Disgust: The disease-avoidance emotion and its dysfunctions. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 366(1583), 3453. <https://doi.org/10.1098/RSTB.2011.0039>.
- Dunn, T. J., Baguley, T., & Brunsdon, V. (2014). From alpha to omega: A practical solution to the pervasive problem of internal consistency estimation. *British Journal of Psychology*, 105(3), 399–412. <https://doi.org/10.1111/BJOP.12046>.
- Edelen, M. O., & Reeve, B. B. (2007). Applying item response theory (IRT) modeling to questionnaire development, evaluation, and refinement. *Quality of Life Research*, 16(Suppl. 1), 5–18. <https://doi.org/10.1007/S11136-007-9198-0/TABLES/4>.
- Eisenberg, N., & Lennon, R. (1983). Sex differences in empathy and related capacities. *Psychological Bulletin*, 94(1), 100–131. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.94.1.100>.
- George, D., & Mallery, P. (2019). IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference. *IBM SPSS Statistics 26 Step by Step*. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>.
- Harrison, M. A., & Frederick, E. J. (2022). Interested in serial killers? Morbid curiosity in college students. *Current Psychology*, 41(6), 3768–3777. <https://doi.org/10.1007/S12144-020-00896-W/TABLES/1>.
- Hart, D., & Sussman, R. W. (2011). The influence of predation on primate and early human evolution: Impetus for cooperation. *Origins of Altruism and Cooperation*, 19–40. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-9520-9_3.
- Holmes, R. M., & Holmes, S. T. (2009). *Serial murder* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Horváth, G. (1993). *Bevezetés a tesztelméletbe : a teszt szerkesztés és -értékelés alapjai*. Keraban Könyvkiadó. <https://www.antikvarium.hu/konyv/horvath-gyorgy-bevezetes-a-tesztelméletbe-177062>.

- Hoyle, R. H., Stephenson, M. T., Palmgreen, P., Lorch, E. P., & Donohew, R. L. (2002). Reliability and validity of a brief measure of sensation seeking. *Personality and Individual Differences*, 32(3), 401–414. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00032-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00032-0).
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3(4), 424–453. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.3.4.424>.
- JASP Team (2022). JASP (Version 0.16.1) [Computer software]. Retrieved from <https://jasp-stats.org/>.
- Kiss, B. L., Birkás, B., Zilahi, L., & Zsido, A. N. (2022). The role of fear, disgust, and relevant experience in the assessment of stimuli associated with blood-injection-injury phobia. *SSRN Electronic Journal*, 8(October). <https://doi.org/10.2139/ssrn.4157131>.
- Krach, S., Blümel, I., Marjoram, D., Lataster, T., Krabbendam, L., Weber, J., ... Kircher, T. (2009). Are women better mindreaders? Sex differences in neural correlates of mentalizing detected with functional MRI. *BMC Neuroscience*, 10(1), 1–11. <https://doi.org/10.1186/1471-2202-10-9/FIGURES/4>.
- Ledoux, J., & Daw, N. D. (2018). Surviving threats: Neural circuit and computational implications of a new taxonomy of defensive behaviour. *Nature Reviews Neuroscience*, 19(5), 269–282. <https://doi.org/10.1038/nrn.2018.22>.
- Li, C. H. (2016). The performance of ML, DWLS, and ULS estimation with robust corrections in structural equation models with ordinal variables. *Psychological Methods*, 21(3), 369–387. <https://doi.org/10.1037/MET0000093>.
- Matchett, G., & Davey, G. C. L. (1991). A test of a disease-avoidance model of animal phobias. *Behaviour Research and Therapy*, 29(1), 91–94. [https://doi.org/10.1016/S0005-7967\(09\)80011-9](https://doi.org/10.1016/S0005-7967(09)80011-9).
- Mayer, K., Lukács, A., & Pauler, G. (2012). A 8-tételes Szenzoros Élménykeresés Skála (BSSS-8) magyarországi adaptálása. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 13(3), 297–312. <https://doi.org/10.1556/MENTAL.13.2012.3.3>.
- Mobbs, D. (2018). The ethological deconstruction of fear(s). *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 24, 32–37.
- Murley, J. (2008). *The rise of true crime: 20th-Century murder and American popular culture*. Praeger.
- Olatunji, B. O., Moretz, M. W., McKay, D., Bjorklund, F., De Jong, P. J., Haidt, J., ... Schienle, A. (2009). Confirming the three-factor structure of the disgust scale-revised in eight countries. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 40(2), 234–255. <https://doi.org/10.1177/0022022108328918>.
- Page, A. C. (1994). Blood-injury phobia. *Clinical Psychology Review*, 14(5), 443–461. [https://doi.org/10.1016/0272-7358\(94\)90036-1](https://doi.org/10.1016/0272-7358(94)90036-1).
- Polák, J., Rádlová, S., Janovcová, M., Flegr, J., Landová, E., & Frynta, D. (2020). Scary and nasty beasts: Self-reported fear and disgust of common phobic animals. *British Journal of Psychology*, 111(2), 297–321. <https://doi.org/10.1111/BJOP.12409>.
- Rasch, G. (1960). *Studies in mathematical psychology: I. Probabilistic models for some intelligence and attainment tests*. Nielsen & Lydiche. <https://psycnet.apa.org/record/1962-07791-000>.
- Rozin, P., & Fallon, A. E. (1987). A perspective on disgust. *Psychological Review*, 94(1), 23–41. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.94.1.23>.
- Samejima, F. (1968). Estimation of latent ability using a response pattern of graded scores. *ETS Research Bulletin Series*, 1968(1), i–169. <https://doi.org/10.1002/J.2333-8504.1968.TB00153.X>.
- Sander, D., Grandjean, D., & Scherer, K. R. (2005). A systems approach to appraisal mechanisms in emotion. *Neural Networks*, 18(4), 317–352.

- Scrivner, C. (2021). The psychology of morbid curiosity: Development and initial validation of the morbid curiosity scale. *Personality and Individual Differences*, 183, 111139. <https://doi.org/10.1016/J.PAID.2021.111139>.
- Slater, M. D. (2003). Alienation, aggression, and sensation seeking as predictors of adolescent use of violent film, computer, and website content. *Journal of Communication*, 53(1), 105–121. <https://doi.org/10.1111/J.1460-2466.2003.TB03008.X>.
- The Jamovi Project (2021). Jamovi (version 1.6) [Computer software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- Wilson, L. C., & Scarpa, A. (2011). The link between sensation seeking and aggression: A meta-analytic review. *Aggressive Behavior*, 37(1), 81–90. <https://doi.org/10.1002/AB.20369>.
- Zsido, A. N., Csokasi, K., Vincze, O., & Coelho, C. M. (2020). The emergency reaction questionnaire – First steps towards a new method. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 49, 101684. <https://doi.org/10.1016/J.IJDRR.2020.101684>.
- Zsido, A. N., & Kiss, B. L. (2022). A specifikus fóbiák epidemiológiája és lehetséges kezelésük számítógép-és VR-alapú kognitív viselkedésterápiás módszerekkel. In K. Csókási & S. A. Teleki (Eds.), *Sorsunk – Jelenünk* (1st ed.). Budapest: Akadémiai Kiadó. https://www.researchgate.net/publication/362098354_A_specifikus_fobiak_epidemiologiaja_es_lehetseges_kezelesuk_szamitogep-es_VR-alapu_kognitiv_viselkedesterapias_modszerekkel.
- Zuckerman, M. (1984). Sensation seeking: A comparative approach to a human trait. *Behavioral and Brain Sciences*, 7(3), 413–434. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00018938>.
- Zuckerman, M. (1990). The psychophysiology of sensation seeking. *Journal of Personality*, 58(1), 313–345. <https://doi.org/10.1111/J.1467-6494.1990.TB00918.X>.
- Zuckerman, M., & Litle, P. (1986). Personality and curiosity about morbid and sexual events. *Personality and Individual Differences*, 7(1), 49–56. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(86\)90107-8](https://doi.org/10.1016/0191-8869(86)90107-8).

Adaptation of the Hungarian version of the Morbid Curiosity Scale: MCS validation

Botond László Kiss, Cintia Bali, Julia Basler, Adrián Fehér and
András Norbert Zsidó

Background and objectives: Interest in violent, unpleasant or death-related content is described by a morbid curiosity. Such content tends to elicit fear, disgust, or avoidance behavior, but some people are still attracted to it due to its heightened arousal. A more detailed exploration of this phenomenon will provide a clearer picture of the factors at play in specific phobias where both disgust and fear are relevant emotional responses. The aim of the present study is to conduct a psychometric analysis of the Morbid Curiosity Scale in a sufficiently large and age-diverse sample of native Hungarian speakers. *Method:* The mean age of the respondents was 34.2 years (SD: 10.64; range: 18–73 years). In addition to the Morbid Curiosity Scale, participants completed the Sensory Experience Seeking Scale and the Disgust Sensitivity Scale. The Morbid Curiosity Scale's psychometric indicators were tested using classical and modern test theory procedures. *Results:* The items of the questionnaire discriminate appropriately between respondents with different levels of latent variables and the questionnaire measures reliably in a range of two times the standard deviation from the mean. The overall questionnaire score and subscale scores showed a positive directional correlation with sensory experience seeking. While the total score, Violence and Body Violation subscales

showed a negative relationship with aversiveness. *Conclusions:* Overall, based on our results, the Morbid Curiosity Scale is a reliable and valid questionnaire for the Hungarian sample. The questionnaire can be a relevant tool to measure attitudes towards unpleasant or disgusting content and investigate approach-avoidance behavioral systems; for follow-up in research and therapy.

KEYWORDS

morbid curiosity, disgust sensitivity, sensation seeking, Morbid Curiosity Scale, MCS, modern test theory

Open Access. A cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje és az esetlegesen végrehajtott módosítások feltüntetésre kerülnek. (SID_1)

